

Eman HAYAJNEH¹

Ruhi İNAN²

**ARAP COĞRAFYASINDAKİ SOFT POWER TÜRK DİZİLERİ VE
BU DİZİLERİN ETKİLERİ**

(ÜRDÜN, HARİMİ-İ SULTAN ÖRNEĞİ)³

Özet

Arap coğrafyasında hatırı sayılır ölçüde Türk Tv dizilerinin seyrediliyor olması, Türk -Arap ilişkilerindeki dönüşümün en somut göstergesidir. Sadece Ürdün örneğine bakıldığında, eski yeni yaklaşık altmışa yakın Türk dizi filminin seyredilmiş/seyrediliyor olması dikkate değerdir. Bilhassa Bu coğrafyada Türkiye'ye ve Türkçe öğrenmeye olan ilginin artmasının sebebinin bu olguya bağlayan sosyal araştırmalar, Türk Tv dizilerinin ya da sinemasının şuur oluşturmak noktasında ne kadar önemli bir sosyal figür olduğunu açık bir şekilde göstermektedir.

Çalışmada tarihsel olarak bu coğrafyaya yerleşmiş olan Osmanlı-Türk algısının, dizi filmlerle birlikte meydana getirdiği değişim, Tarihi bir dizi olan Muhteşem Yüzyıl (Harim-i Sultan) adlı Türk dizi filmi örneğinde incelenecektir. Öncelikle bölge insanının, Türk dizilerine ve Türk tarihine bakışı anket marifetiyle tespit edilecektir. Ankette; genel olarak Türk dizileri, tarih kitaplarına yansıyan Osmanlı, dizilerle oluşan Osmanlı/Türk algısı gibi konuları açıklığa kavuşturan sorular sorulacaktır. Böylece bilhassa yakın zamana kadar Ürdün'de ders kitaplarına da yansıyan Osmanlı/Türk algısı, Türk dizilerinin hayata girmesiyle birlikte Türk imajına ve Osmanlı algısına yansıyan etkileri konusunda mukayese yapma imkânı bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Tarihi, Türk Dizileri, Araplar ve Türk TV Dizileri, Harim-i Sultan, Muhteşem Yüzyıl.

¹ Yrd. Doç. Dr., Ürdün Üniversitesi, Yakın Çağ Tarihi ABD., ihayajneh@hotmail.com

² Okt. Dr., Balıkesir Üniversitesi Rektörlüğü Türk Dili Bölümü, ruhiinan@hotmail.com

³ Bu makale 14-17 Ekim 2015 tarihleri arasında Sakarya Üniversitesi tarafından düzenlenen Uluslararası Osmanlı Araştırmaları Kongresi'nde sunulan sözlü bildiriye dayanmaktadır.

SOFT POWER TURKISH SERIES AT ARAB GEOGRAPHY AND EFFECTS OF THIS SERIES (EXAMPLE OF JORDAN AND HARIM-I SULTAN)

Abstract

The fact that Turkish TV series are watched considerably in the Arab geography is the most concrete indicator of the transformation in Turkish-Arab relations. Looking at only the Jordan example, it is significant that about sixty old and new Turkish TV series have been/are watched. Especially, social researches, which attribute the increase of the interest in Turkey and learning Turkish in this geography to this fact, clearly show how Turkish TV series or cinema are important social figure in creating awareness.

The change occurring by the perception of the Ottoman-Turks settled in this geography in historical sense along with the series will be examined in an example of Turkish Historical series called Muhteşem Yüzyıl (Harim-i Sultan) in this study. First of all, view of the people of the region to Turkish series and Turkish history will be detected by means of questionnaires. The questions which will clarify the issues such as Turkish series, the Ottoman reflected on the history books, and the perception of the Ottoman/Turks in general will be asked in the questionnaire. Thus, opportunity of making a comparison in regard to the effects of the perception of the Ottoman/Turks, which has also especially been reflected on the text books in Jordan until recently, on the Turkish image and perception of the Ottoman with the adoption of the Turkish series will be provided.

Keywords: Ottoman History, Turkish Historical Series, Arabs and Turkish TV Series, Harim-i Sultan, Muhteşem Yüzyıl.

GİRİŞ

Takriben dört yüzyıl birlikte yaşayan iki toplumun, birbirinden etkilenmesi kadar tabii bir şey yoktur. Araplar ve Türkler tarihte aynı kaderi paylaşmış iki yakın toplumdur. Tarihten gelen bu arka plan, -istenilen bir durum olmasa da- bazen husumetin sebebi, çoğunlukla da mutabakatın ve muhabbetin etkin ve baskın bir sebebi olmuştur. Her iki toplum da bilinen müşterek değerlerden hareketle ticaretlerini ve anlaşmalarını bugüne kadar devam ettirmişlerdir. İki toplumun birlikte tesis ettiği ortak tarihin tabii bir sonucu olarak bugün nerdeyse bütün Arap coğrafyasında seyredilen Türk dizileri; çok hızlı bir şekilde yayılmış, Arap toplumun kendi içsel değişiminde, Türklerle olan ilişkilerinde, tarihlerini algılamada onları derinden etkileyen çok önemli bir sosyal olgu haline almıştır.

Bu durumu; temel olarak “yapay” bir şekilde birbirinden uzaklaşan/uzaklaştırılan iki toplumun hakiki mecralarını aramak olarak da ifade etmek mümkündür. “Yapay” olmasının temel sebebini iki tarafın da benzer ve aynı zamanda olumsuz değişkenleri yakın zaman içerisinde yaşamış olmalarına bağlamalıdır. Şüphesiz tarih kitapları, Arap ve Türklerin birbirini tanımlamalarında en büyük rolü üstlenmiştir. Kitaplarda geçen tespitler/doğrular/yanlışlar bir müddet sonra o eğitimden geçen her ferdin ötekine bakışını belirleyen önemli bir değişken haline getirmiştir. (Yörük ve Vatıkötis, 2013:2369) Türkiye’de lise öğrencileri arasında yapılan bir çalışmada “*Arapların Türkler hakkında olumlu düşündüklerine inanıyorum*”,

görüşünü öğrencilerin %60'ının; 'Türklerin Araplar hakkında olumlu düşündüklerine inanıyorum', görüşünü öğrencilerin %61'inin" (Gök,2014: 60) desteklediği tespiti yapıyor. Bu tespit, aslında her iki toplumun da sadece kendilerinden yola çıkarak -elbette geçtiği eğitimle ilgili olarak- öteki toplum hakkında önemli ölçüde olumsuz bir ön yargıya sahip olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

Benzer durum Arap coğrafyasında liselerde ve ilköğretimde okutulan tarih dersi kitapları için de geçerlidir. Konuyla ilgili olarak İbrahim Özay şunları ifade eder. "Suriye, Ürdün ve Lübnan'da ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan tarih kitaplarındaki Osmanlı ve Türk imajına dair genel bir değerlendirme yapacak olursak bu ülkelerin Osmanlıyı sömürgeci değil, işgalci olarak gördükleri dikkat çekmektedir. "Sömürgeci" ifadesi, Arap topraklarını işgal eden Batılı güçler için kullanılmıştır." (Özay, 2014: 230) Çok sık olarak ifade edilen önyargılar arasında; Osmanlı'nın onların topraklarındaki ağaçları kestiği o sebeple bu coğrafyanın ağaçsız kaldığı, dillerini değiştirdiği, Türkçe öğrenmeye zorladığı, bilimi ihmal ettirdiği, ağır vergiler koyduğu, hatta bazı İttihatçıların Arapları topraklarından sürerek yerlerine Türkleri yerleştirdiği gibi kanaatler sayılabilir.

Konuyla ilgili olarak Suriye, Lübnan ve Ürdün'deki ders kitaplarını araştıran İbrahim Özay, Lübnan'da İlköğretim 7, İlköğretim 9 ve Lise III sınıf tarih ders sınıflarında Osmanlı ile ilgili aşağıdaki olumsuz tespitlerin olduğunu vurgulamaktadır. Yönetim sisteminin başlangıçta hak edenleri iş başına getirdiği, daha sonra bu sistemin bozularak makam ve mevkilerin rüşvetle alınıp satıldığı ifade edilmektedir. (Özay, 2014:230).

Yine Lübnan'ın I. Dünya Savaşı sırasında durumundan söz edilirken 4. Ordu'ya komutan olarak atanan Cemal Paşa'nın Süveyş Kanalını işgal etmede uğradığı yenilgiden sonra Arap askerlerini ihanetle suçlayarak Araplara kötü davranmaya başladığı belirtilir.

Cemal Paşa'nın zalimce icraatları arasında; • Gazetelerin kapatılması, cemiyetlerin ilgası, kanaat önderlerine baskı yapılması, yerli ve yabancı okulların kapatılarak bazı okul ve manastırların kışlaya çevrilmesi, • Ulaşım araçlarının müsadere edilerek Lübnanlı erkeklerin orduda bedava çalışmaya mecbur bırakılması, • Marunî din adamlarına sağlanan ayrıcalıkların ortadan kaldırılarak, Patrik ve Başpiskoposların Sultan'dan tayin fermanı istemeye mecbur bırakılması, • Cebel-i Lübnan'a bir Osmanlı ordusu göndererek, orasını bir Osmanlı vilayetine dönüştürmesini sayabiliriz. (İlköğretim 9, s. 33-34; Lise III, s. 9-11). (Özay, 2014:231).

Ürdün örneğine bakıldığında ilk ve orta öğretimlerde okutulan tarih kitaplarında Osmanlı Devleti için işgalci ve sömürgeci ifadesi kullanılmamaktadır.

Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu ve Genişlemesi" başlığı altında, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan ve çeşitli fetihlerden, özellikle de İstanbul'un fethinden övgü dolu ifadelerle bahsedilmektedir. (10. Sınıf 1, s. 1114-) Osmanlı Devleti'nin Arap dünyasına hâkim olmasının nedenlerini de 4 madde açıklar. Bunlar; 1. Arapların küçük devletçiklere bölünmeleri. 2. Irak'ın Safevi nüfuzu altına girmesi. 3. Memlûkluların zayıflamaları ve ekonomilerinin bozulması. 4. Arap dünyasının batısının Portekiz'in işgaline maruz kalması. (Özay,2104:229).

Yine Suriye'de Lise 3. Sınıf tarih kitabında şu ifadeler yer alır;

Toplumsal açıdan Osmanlılar kendinden olmayan unsurları ikinci sınıf vatandaş kabul etmiş, dolayısıyla sağlık, eğitim, ülkenin birlik ve bütünlüğünün korunması, hukukun üstünlüğünün sağlanması gibi konulara önem verilmemiştir. Aksine toplumsal ayrımcılık yapılarak böl-yönet politikası uygulanmıştır. (Lise 3 Edebiyat, s. 20). (Özay,2104:229).

Bu çalışma için yaptığımız ankette yukarıda örneklerini verdiğimiz tespitleri doğrulayan sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ürdün’de üniversite öğrencileri arasında yaptığımız ankette bakış açısı olarak Osmanlı Devleti ile Türkiye’nin ayrı değerlendirildiği hatta Türkiye’nin Osmanlı Devletinin devamı olmadığı algısının hâkim olduğu gözlenmiştir. Osmanlı Devleti ile ilgili olarak olumsuz yargılar oldukça fazla iken Türkiye ile ilgili daha çok olumlu yargıların olması dikkate değerdir. Bu paradoksun Osmanlı Devleti ile ilgili olan kısmının eğitimle bağlantılı bir algıyla ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye ile ilgili olarak pozitif bir yaklaşımın olmasında Türk dizilerinin ve bölgeyle ilgili Türkiye dış siyasetinin etkisi oldukça fazladır.

Türk dizilerinin Arap dünyasında bu kadar çok sevilmesi diğer bir sosyal araştırmanın konusudur fakat genel bir izlenim olarak Araplar, bu dizilerdeki konuları (aşk, tarih, şehir ve yaşam) cezbedici ve kendilerine yakın buldukları için izlediklerini ifade etmektedirler. Mesela Merna Hossam, Türk dizileri için şu değerlendirmeyi yapar:

“Çok romantikler ayrıca harika doğaları, denizler, dağları var, bu yüzden Türk dizilerini çok seviyorum. Ayrıca bence dizilerdeki bu doğal güzellikler insanları Türkiye’ye çekiyor. Yerleri, binaları çok temiz olduğu için Türk dizilerini izlemek bana ferahlık ve rahatlık hissi veriyor.” (Timeturk).

Bir başka Arap izleyici haber analisti Sara Saeed ise;

“Arap uydu ağları sayesinde Türk dizilerini rahatlıkla izleyebildiğini belirtiyor. ‘Bizi onlarla yaşıyormuşuz gibi hissettiriyorlar ayrıca elbiselerini ve giyim tarzlarını çok beğeniyorum. İnanılmaz doğalarıyla birlikte tüm dizi türlerini çok beğeniyorum. Ancak benim favori dizilerim Noor (Gümüş), Fatma (Fatmagül’ün suçu ne) Harim El Sultan (Muhteşem Yüzyıl)”. (Timeturk). şeklinde Türk dizileri hakkında düşüncelerini ifade ediyor. Görüşlerini verdiğimiz bu iki örnek asıl olarak Türk dizileri hakkında oluşan genel kanaati de ortaya koymaktadır.

Film eleştirmeni Tarek El Shennawy Mısırlı izleyicilerin Türk dizilerine ilgisini şu cümlelerle açıklar:

“Dışarıda doğal manzaranın içinde çekimleri yapıyorlar, gelenekleri ve makyajları konusunda titizler ve fikirlerinde, sahnelerde, olaylarda ve güzelliği sunuşlarında taze bir tat var... Mısır pembe dizileri uzun zamandır benzer bir yapım modeli izliyorlar, bizim dizi yapımlarımız sadece Ramazan ayına yönelik ve senenin geri kalanında Türk dizilerinin hakimiyet kurmasına izin veriyoruz ve işte bu sebeple Mısırlı ve Arap seyirciler Türk dizilerine yöneliyorlar.” (The Guardian)

Foreign Policy adlı dergide Bilbeassy dizilerle ilgili şunları söylüyor:

“ Arapları popüler bir şekilde ilgisini çeken bazı sarışın ve esmer Türk film yıldızlarından bahsediyorum. (Osmanlı İmparatorluğu zamanında, Genel olarak Araplar, Türkleri sünni Müslüman olmalarından dolayı işgalci olarak görmezlerdi...) (Şimdi) Arap dünyası Türkiye’ye candan sarılıyor ve oturma odalarının kapılarından buyur ederek, Türkiye’de bile çok tutulmayan ikinci sınıf Türk dizilerinin 140’tan fazla bölümünü izlemek için televizyonlarının karşısına geçiyorlar.” (Foreign Policy)

Yukarıdaki ifadeler de gösteriyor ki Türk dizileri Arap toplumundaki bir boşluğu bir şekilde doldurmaktadır. Elbette böyle bir olgunun Türklere ve Türk/Osmanlı tarihine olumlu ya da olumsuz bir yansıması olacaktır. Bu çalışma, bu yansımanın somut ve objektif bir görünümünü ortaya koymuş olacaktır.

Araştırma Süreci

Araştırma, Ürdün Amman'da Ürdün Üniversitesi öğrencilerinden oluşan 60 kişilik bir grup üzerinde uygulanmış olup; söz konusu öğrenci grubundan 50 kişi soruları yanıtlarken, 10 kişi konu hakkında herhangi bir görüş beyan etmemiştir. Anket için belirlenen sorularda özellikle şık belirtilmemiştir. Böylelikle herhangi bir olumu ya da olumsuz bir yönlendirme yapılmayarak daha objektif bir sonuca ulaşılmıştır.

Anket Sorularının Analiz Çalışmaları

Anket için toplamda 13 soru belirlenmiştir ve bu sorulara bazı öğrenciler iki cevap verme gereği duymuşlardır. Bu nedenle ankette bu durum da hesaba katılmış, oranlara bu cevaplar da dahil edilmiştir. Sorular ve analizleri aşağıdaki gibidir.

1. Osmanlı kavramından ne anlıyorsunuz? Ya da sizin için Osmanlı kelimesi ne anlam taşımaktadır?

Osmanlı kavramından ne anlıyorsunuz? Ya da sizin için Osmanlı kelimesi ne anlam taşımaktadır?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Osmanlı Devleti Asya, Avrupa ve Afrika'ya yayılan büyük bir devlettir.	12	%23.5
Arap dünyasına uzun süre zulümle hükmetmiştir.	9	%17.6
Onlar Türklerdir.	12	%23.5
İslam halifelerinin sonuncusudur.	18	%35.3
Toplam	51	%100

2. Osmanlı padişahları hakkındaki düşünceniz nedir?

Osmanlı padişahları hakkındaki düşünceniz nedir?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Büyük insanlardır.	6	%11.5
Diktatör ve zalimlerdir.	6	%11.5
Bazıları iyi, bazıları kötüdür.	30	%57.7
Kadın düşkünlüğüyle bilinirler.	2	%3.8
Fikrim yok.	8	%15.4
Toplam	52	%100

3. Türkler hakkındaki düşünceniz nedir?

Türkler hakkındaki düşünceniz nedir?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Laiktir.	12	%22.6
Mütedeyyin müslümandır.	10	%18.9
Medeni bir toplumdur.	9	%17.0
Özelliği olmayan bir toplumdur.	16	%30.2
Taassup sahibi insanlardır.	4	%7.5
Fikrim yok.	2	%3.8
Toplam	53	%100

4. Hangi tür Türk dizisi izliyorsunuz?

Hangi tür Türk dizisi izliyorsunuz?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Tarihi dizileri izliyorum.	22	%32.4
Dramatik dizileri izliyorum.	37	%54.4
Dizi izlemiyorum.	9	%13.2
Toplam	68	%100

5. Türk dizileri neden ilginizi çekiyor?

Türk dizileri neden ilginizi çekiyor?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Bilgilendirdiği ve eğlendirdiği için	31	%58.5
Türk toplumunun yaşam şeklini yansıttığı için	9	%17
Dizi izlemiyorum.	13	%24.5
Toplam	53	%100

6. Sizin bakış açınıza göre Türk dizilerinin ilgi odağı nedir?

Sizin bakış açınıza göre Türk dizilerinin ilgi odağı nedir?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Kendi zamanının uygulamalarını yansıtıyor olması	7	%13.2
Türk toplumunun yapısını yansıtıyor olması	15	%28.3
Gezme ve görmeyi imrendirmede payı olması	18	%34.0
Yorum yok.	13	%24.5
Toplam	53	%100

7. Sizin bakış açınıza göre Türk dizilerinin olumsuz yanlarını nedir?

Sizin bakış açınıza göre Türk dizilerinin olumsuz yanlarını nedir?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Ahlaki değerleri bozması	26	%48.1
Boşa vakit geçirme	6	%11.1
Türk toplumunda yaşanan olumsuzluklara tanık olunması	16	%29.6
Yorum yok	6	%11.1
Toplam	54	%100

8. Türk dizilerini izledikten sonra Türkler hakkındaki düşünceniz nedir?

Türk dizilerini izledikten sonra Türkler hakkındaki düşünceniz nedir?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Ahlaki değerler konusunda rahat bir toplumdur.	17	%34
Adetlere bağlı bir toplumdur.	10	%20
Dizi esnasında herhangi bir fikre sahip olmadım.	23	%46
Toplam	50	%100

9. Muhteşem Yüzyıl dizisini izliyor musunuz?

Muhteşem Yüzyıl dizisini izliyor musunuz?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Evet	26	%52
Hayır	24	%48
Toplam	54	%100

10. Muhteşem Yüzyıl dizisini izleme sürecinde size göre Osmanlı Devleti nasıl yönetilmektedir?

Muhteşem Yüzyıl dizisini izleme sürecinde size göre Osmanlı Devleti nasıl yönetilmektedir?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Güçlü ve etkili bir devlettir.	10	%19.2
Devlet çok kötü yönetilmektedir.	6	%11.5
Yeryüzünde kan döken bir toplumdur.	5	%9.6
Haremin devlet yönetiminde ve siyasi kararlarda rolü büyüktür.	6	%11.5
Herhangi bir hüküm veremiyorum.	25	%48.1
Toplam	54	%100

11. Muhteşem Yüzyıl dizisini izleme sürecinde Osmanlı padişahlarının kişiliklerini nasıl görüyorsunuz?

Muhteşem Yüzyıl dizisini izleme sürecinde Osmanlı padişahlarının kişiliklerini nasıl görüyorsunuz?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Büyük insanlardır.	10	%19.2
Kadın düşkündürler.	15	%28.8
Devlet idaresine ehil değildirler.	2	%3.8
Fikrim yok.	25	%48.1
Toplam	54	%100

12. Osmanlı döneminde yaşamak sizin için bir ideal midir?

Osmanlı döneminde yaşamak sizin için bir ideal midir?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Evet	9	%18
Hayır	41	%82
Toplam	50	%100

13. Türkiye’de yaşamak ister misiniz?

Türkiye’de yaşamak ister misiniz?	Kişi Sayısı	Yüzdesi
Evet	24	%48
Hayır	26	%52
Toplam	50	%100

Sonuç

Yapılan araştırma sonucunda özetle şu verileri görmek mümkündür;

- Çalışma esnasında ortaya çıkan kanaate göre “Osmanlı” kavramı “Son İslam Hilafeti” şeklinde algılanmaktadır. Bunun en büyük sebebi ise, Üniversite, lise ve öncesinde verilen eğitimidir. Zira Ürdün özelinde genel olarak da Arap ve İslam devletlerinin müfredatlarında Osmanlı devleti, İslam âleminin son İslam halifesi olarak tanımlanmaktadır. Bu anlayışın sonucu olarak Osmanlı Devleti’nin; Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarına kadar uzanmış büyük bir devlet olduğu kanaati oluşmuştur.
- Araştırmada bazı öğrencilerin Osmanlı Sultanları hakkında olumlu görüşleri yansırken, bazılarının olumsuz görüşlere sahip oldukları gözlenmiştir. Böyle bir algının sebebini Arap tarih kitaplarına yansıyan birçok Osmanlı padişahının büyük mücadele ile Osmanlı sınırlarını genişletmesine, bazı padişahların ise bu olgunun muhalifine bir tavır göstermelerine bağlamak mümkündür.
- Araştırmada alınan cevaplara göre; Türk toplumu, Arap toplumundan çok farklı özelliklere sahip değildir. Bununla birlikte Arap toplumu, Türk toplumu hakkında yeterli bilgiye sahip değildir. Bilinen şeyler daha çok diziler vasıtasıyla öğrenilmiştir. Bu yönde alınan cevaplar arasında, Türklerin laik bir toplum olarak tanındığı tespiti dikkat çekicidir.
- Öğrencilerdeki ağırlıklı kanaate göre ise, Muhteşem Yüzyıl dizisi öncelikle bir dram dizisi olup, tarihi bir dizi olması ikinci plandadır. Böyle bir kanaatin oluşmasını Arap toplumunun Osmanlı Devleti’nin yapmış olduğu şeyler hakkında yeterli bilgiye sahip olamamasına bağlamak gerekir.
- Türk dizilerinin izlenmesinin sebepleri arasında sürükleyicilik ve ilgi çekiciliği ön plana çıkmaktadır. Bunların yanı sıra bu dizilerde var olan; romantizm, sosyal meseleler, aşk gibi konuları dizileri daha cazip hale getirmektedir.
- Dizilerin bir başka önemli etkisi de Osmanlı’nın tarihî coğrafyasına Arap turistlerin ilgilerinin artmasına sebep olmasıdır. Doğal olarak bu bölgeler arasında en başta Anadolu bulunmaktadır. Yapılan bu seyahatlerde dizilerde oluşan algı ile gerçek hayattaki bilgiler bir arada değerlendirilmektedir.
- Dizilere bir başka açıdan bakıldığında da öğrencilerin bir kısmı bu dizilerde ahlakî değerlerin bozulduğunu ifade etmişlerdir. Bunun sebepleri arasında bu dizilerde sıkça kullanılan romantizm, kadınların kadınsı özelliklerinin ön plana çıkarılması, dönem kıyafetlerinin şatafatlı bir şekilde sunulması sayılabilir. Bu yönde görüş beyan eden öğrencilerin hassasiyet nedeni, bu dizide oluşan olumsuz algının gerçek Türk toplumu ile bağdaşmayacağı yönündeki kanaattir.
- Alınan cevapların bir kısmında ise, bu diziler vesilesiyle Türk toplumunun serbest düşünceye sahip olan ve ahlaki değerlere çok fazla önem vermeyen bir toplum olduğu kanaatinin hâkimdir. Yine bu yönde fikir beyan edenler bu anlayışın Türkler ile bağdaştırılmayacağı düşüncesindedirler. Bununla birlikte başka bir soruda sorulan “Türkiye’de yaşamak ister misiniz?” sorusuna her şeye rağmen %50 evet denmesi ayrı bir tenakuzun göstergesidir.

- Anket sonuçlarına göre Arap toplumun yarıya yakınının bu tür dizileri izlemediği ortaya koymaktadır.
- Alınan cevapların birçoğuna göre, “Muhteşem Yüzyıl” dizisinin izlenmesi esnasında Osmanlı Devleti’nin güçlü, nüfuzlu bir devlet olduğu kanaati hâkim olmuştur.
- Araştırma sonuçlarının bir kısmından alınan cevaplara göre ise, Osmanlı padişahları ağırlıklı olarak kadınlara düşkünlüğü ile bilinmektedir. Öyle ki, hem kadınları el üstünde tutmuşlar hem de onların yönetimde söz sahibi olmalarına imkân tanımışlardır.
- Anketteki cevaplar arasında Arapların Osmanlı Devleti hükmü altında yaşamayı istememeleri dikkat çekicidir ve de tezat teşkil etmektedir.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısı Türkiye’de yaşamayı tercih ediyorlar. Bu tercihin sebepleri arasında Türkiye’deki rahat yaşama ortamı, serbest düşünce, demokratik anlayışın uygulanmasıdır.

KAYNAKLAR

- GÖK Abdulcelil, “Türk - Arap İlişkilerinde Tarih Ders Kitaplarının Önemi Ve Türkiye’de Liselerde Okuyan Öğrencilerde Arap Algısı”, Türk- Arap Müşterek Değerler ve Kültürel Etkileşim Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Amman, 2014.
- ZAYED Mohamed , (alıntılayan) “Arab cinema is in crisis – it needs dramatic resolution m,” October 10, 2012 The Guardian, Erişim 26.09.2015. <http://researchturkey.org/turkish-drama-in-the-arab-world-social-impacts-religious-reaction-and-dramatic-void-in-the-arab-world/>
- BİLBASSY Nadia,” Leave it to Turkish soap operas to conquer hearts and minds,” Foreign Policy,(April 15, 2010), Erişim 26.09.2015.<http://foreignpolicy.com/2010/04/15/leave-it-to-turkish-soap-operas-to-conquer-hearts-and-minds/>
- TİMETURK, “Araplar Türk Dizilerine Neden Hayran?”, Erişim 25/09/2005.<http://www.timeturk.com/tr/2013/01/05/araplar-turk-dizilerine-neden-hayran.html>
- TURKISH WEEKLY, “Series boost Turkish “soft power” in region. Retrieved”, (2011, December 12), Erişim: 26.09.2015. <http://www.turkishweekly.net/news/127784/series-boost-turkish-%E2%80%98softpower%E2%80%99-in-region-.html>
- ÖZAY İbrahim, “Arap Ülkelerinde İlk Ve Ortaöğretim Kurumlarında Okutulan Tarih Kitaplarında Osmanlı Ve Türk İmajı (Suriye, Ürdün, Lübnan Örneği) “, Türk-Arap Müşterek Değerler ve Kültürel Etkileşim Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Amman, 2014.
- YÖRÜK Zafer ve VATIKIOTIS Pantelis, “Soft Power or Illusion of Hegemony: The Case of the Turkish Soap Opera ‘Colonialism’”, International Journal of Communication 7, 2013.